

Spis treści

Rozdział 1

Wstęp

9

Rozdział 2

Wprowadzenie

13

2.1. Bezpieczeństwo

14

2.2. Zagrożenie i ryzyko

24

2.3. Kryzys i sytuacja kryzysowa

33

2.4. Zarządzanie kryzysowe

43

2.4.1. Zasady kardynalne

49

2.4.2. Charakterystyka systemu

51

2.4.3. Fazy i etapy procesu

57

2.4.4. Infrastruktura krytyczna

72

2.4.5. Szczebel krajowy

76

2.4.5.1. Prezes i Rada Ministrów

79

2.4.5.2. Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego

82

2.4.5.3. Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

87

2.4.5.4. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego

91

2.4.6. Szczebel wojewódzki

92

2.4.6.1. Wojewoda

92

2.4.6.2. Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego

97

2.4.6.3. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego

98

2.4.7. Zarządzanie kryzysowe w samorządach

100

2.4.7.1. Szczebel samorządu wojewódzkiego

100

2.4.7.2. Szczebel powiatu

101

2.4.7.2.1. Starosta powiatu

106

2.4.7.2.2. Komisja bezpieczeństwa i porządku

106

2.4.7.2.3. Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego

109

2.4.7.2.4. Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

110

2.4.7.2.5. Środki na zarządzanie kryzysowe w budżecie powiatu

114

2.4.7.3. Szczebel gminny

116

2.4.7.3.1. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta

117

2.4.7.3.2. Gminny (miejski) zespół zarządzania kryzysowego

120

2.4.7.3.3. Środki na zarządzanie kryzysowe w budżecie gminy

(miasta)

121

2.4.8. Siły Zbrojne w zarządzaniu kryzysowym	124
2.4.9. Zarządzanie kryzysowe w stanach nadzwyczajnych	129

Rozdział 3

Integracja zarządzania kryzysowego	139
3.1. Założenia procesu integracji	152
3.2. Koncepcje integracji	163
3.2.1. Integracja przez cele	163
3.2.1.1. Wyznaczanie celów na podstawie misji oraz wizji systemu	166
3.2.1.2. Wdrażanie integracji przez cele w systemie zarządzania kryzysowego	171
3.2.2. Integracja w klastrze – hybrydowa formuła zarządzania kryzysowego	177
3.2.3. Integracja wokół systemu informacji przestrzennej	185

Rozdział 4

Zintegrowane zarządzanie kryzysowe – przykład dobrej praktyki	193
4.1. Charakterystyka województwa podkarpackiego	193
4.1.1. Fizjografia regionu	195
4.1.2. Sieć dróg	198
4.1.3. Linie kolejowe	201
4.1.4. Przejścia graniczne	202
4.1.5. Potencjalne zagrożenia w regionie	204
4.1.6. Siatka bezpieczeństwa w województwie podkarpackim	213
4.1.7. Integrowanie środowisk wokół zadań	216
4.1.7.1. Powiadamianie ratunkowe	217
4.1.7.2. Ratownictwo medyczne	227
4.1.7.3. Ratownictwo autostradowe	234
4.1.7.4. Organizacje pozarządowe	236
4.1.8. Lokalne inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa	247
4.2. Komputerowy system geoprzestrzenny w województwie podkarpackim	257
4.2.1. Architektura systemu	262
4.2.2. Funkcjonalności projektu	266
4.2.2.1. Analityka i symulacje scenariuszy przebiegu zdarzeń	267
4.2.2.2. Gospodarka zasobami – System Państwowe Ratownictwo Medyczne	275
4.2.2.3. Gospodarka zasobami – Państwowa Straż Pożarna	282
4.2.2.4. Ratownictwo autostradowe	284
4.2.2.5. Szkolenia i ćwiczenia	286
4.3. Efekty integracji systemu zarządzania kryzysowego	290

Rozdział 5

Podsumowanie – zarządzanie w warunkach szczególnych	293
---	-----

Bibliografia	309
--------------	-----

Spis rysunków	318
---------------	-----

Spis tabel	323
------------	-----

*Uczę się i nie wiem to jest przesłanie,
myślę i nie uczę się to jest niebezpieczeństwo*
— Konfucjusz

Zmiany otoczenia, w którym żyjemy, postęp techniczny i technologiczny, zdobywcze cywilizacji, zmiany (degradacja) środowiska naturalnego, nasilenie podziałów na bogatych i biednych, ściąganie się ideologii religijnych i filozoficznych, ewolucja poglądów i w ślad za tym zasad regulujących codzienne ludzkie wybory i działania, zmiany zachowań i wzrost oczekiwań – oto niektóre spośród nieskończonego katalogu przyczyn, przez które otaczająca nas rzeczywistość stwarza coraz to nowe sytuacje, których nie znamy, które nas zaskakują, a na które nie mamy wyuczonych procedur i metod postępowania. Większość z nich przynosi zmiany korzystne, tak dla pojedynczego człowieka, jak i dla całych społeczności. Ale też wśród nich wiele jest takich, które powodują problemy i zagrożenia. Człowiek, waląc w obliczu tych sytuacji, może się czuć nieśwoiście. To może powodować niepewność, strach, a nawet przerażenie i paniczny lęk. Nie da się jednoznacznie wskazać i wyliczyć wszystkich okoliczności, kiedy takie sytuacje mogą się zdarzyć, i kiedy z ich przyczyny może nastąpić zamęt¹.

Zamęt, chaos, bałagan, bezład albo kryzys to tylko kilka spośród określeń specyficznego stanu otoczenia i sytuacji. Kiedy sprawy idą nie tak, jak to było zaplanowane i oczekiwane. Do pewnego czasu wszystko odbywało się tak, jak się wcześniej odbywało, i jak się miało odbywać tym razem, aż w pewnej chwili stało się coś, co zmieniło porządek rzeczy, zaprzeczyło zaprogramowanym regułom i złamczyło ustalone procedury. One, póki co, nie funkcjonują. Trzeba tu i teraz, napędem znaleźć nowe, które pozwolą zaistniałą sytuację przetrwać, ponosząc jak najmniejsze straty².

¹ Zamęt oznacza sytuację, w której nastąpiło całkowite porażenie. Opisano go na przykładzie <http://wpew.pl/slowniki/zamieszanie991.html> (dostęp: 15.03.2016 r.).

² Opisany tu przebieg zdarzeń można taktowa, jako proces cyfrowy i dynamiczny, definitywnie kryzysowy.